

Bloggares beskrivningar av nätmobbning

Myuzhgyan Mehmed

LUNDS UNIVERSITET
Socialhögskolan

Kandidatuppsats (SOPA63)
vt 13

Handledare:Tove Harnett

Abstract

Författare: Myuzhgyan Mehmed

Titel: Bloggers descriptions of cyberbullying

Handledare: Tove Harnett

Examinator:

The purpose of this study was to elucidate the traditional views on cyberbullying and more specifically how others perceive and describe cyber-bullying and its causes, consequences and solutions. To carry out my investigation, I have used qualitative research methods in the form of text analysis. My empirical material consists of 44 Swedish blogs which 28 were written by young people, and the remaining 16 by adults. I have identified 5 different themes and related subthemes. To be able to put my empirical material in context and in order to increase the understanding of it, I have used a theory of ideal victims and perpetrators ideal. In my results I have, among other things concluded that victims of cyberbullying are described as ideal victims but also to those who bully online are described both as victims and as perpetrators. I have also concluded that the causes, consequences and solutions described in the blogs do not fit together. One reason described, for example, that you can be anonymous on the internet but no one writes that a solution might be to make the Internet less anonymous.

Keywords: bullying, cyberbullying, youth, Blog, environment, description

Innehållsförteckning:

1. Inledning	5
1.1. Problemformulering	5
1.2. Syfte	5
1.3. Frågeställningar	6
2. Tidigare forskning	6
3. Teori	9
4. Metod	10
4.1. Metodval	10
4.2. Urval	11
4.3. Tillvägagångssätt	12
4.4. Bearbetning och analys av materialet	12
4.5. Resultatens tillförlitlighet	13
4.6. Etiska överväganden	14
5. Resultat och analys	15
5.1. Karaktär/Beskrivning	15
5.2. Omfattning	16
5.3. Orsaker	16
5.3.1. <i>Lätt att gömma sig</i>	16
5.3.2. <i>Mobbaren mår dåligt</i>	18
5.3.3. <i>Vuxna är frånvarande</i>	19
5.4. Konsekvenser	20
5.4.1. <i>Den mobbade mår dåligt</i>	21
5.4.2. <i>Texten på internet finns alltid kvar</i>	22
5.4.3. <i>Mobbaren mår dåligt</i>	22
5.5. Lösningar	23
5.5.1. <i>Vuxna tar ansvar</i>	23
5.5.2. <i>Mobbningsoffret ändrar beteende</i>	25
5.5.3. <i>Mobbaren ändrar beteende</i>	26
6. Avslutande diskussion	27

7. Empiriskt material	29
8. Referenslista	32
Bilaga 1	34
Bilaga 2	35

1. Inledning

1.1. Problemformulering

Det senaste året har det bland annat i media allt oftare talats om nätmobbning som ett ökande fenomen bland barn och ungdomar. Media har allt oftare rapporterat om självmord som begåtts av unga människor till följd av kränkande meddelanden och kommentarer i bland annat sociala medier.

Eftersom nätmobbning är ett relativt nytt fenomen så finns det inte mycket forskning kring det utan det finns rapporter och artiklar i tidsskrifter. De artiklar och rapporter som jag har tagit del av undersöker bland annat hur vanlig nätmobbning är (Englund, 2011), hur den påverkar ungdomar (Agatston, Kowalski & Limber, 2007), samt hur ungdomar uppfattar nätmobbning (Mishna, Saini & Solomon, 2009). I de flesta studierna har nätmobbning även jämförts med den så kallade traditionella mobbningen, dvs. mobbning öga mot öga.

I flera studier sägs det att nätmobbning är ”värre” än ”vanlig” mobbning. Enligt flera studier upplevs det av deltagarna att anonymiteten som man har möjlighet till på internet gör det svårare för offren att t.ex. berätta för vuxna (Mishna, Saini, Solomon, 2009). Det upplevs även att nätmobbning är värre eftersom mobbarna kan uttrycka sig med ett grövre språk på internet eftersom de inte ser offrets ansiktsuttryck och förstå att kränkningen har gett effekt (Mishna et al. 2009, Englund 2011). Det finns även ett starkt samband mellan mobbning som sker öga mot öga, t.ex. i skolan, och nätmobbning (Englund 2011). Det som framkommer av dessa studier är dock ungdomars uppfattningar om nätmobbning. Vi vet väldigt lite om hur omgivningens uppfattning om nätmobbning ser ut.

I min uppsats kommer jag att undersöka hur omgivningen tänker kring och beskriver nätmobbning. Med omgivning syftar jag på människor som inte har blivit utsatta för nätmobbning själva men av någon anledning uttalar sig om detta fenomen samt människor som själva har blivit utsatta för nätmobbning och uttalar sig om det. Jag har valt att ta med båda grupperna i min undersökning då jag anser att det är viktigt att få en bättre förståelse hur människor i allmänhet tänker kring och beskriver nätmobbning.

1.2. Syfte

Syftet med min undersökning är att öka förståelsen kring hur omgivningen ser på och beskriver nätmobbning samt dess orsaker, konsekvenser och lösningar.

1.3. Frågeställningar

- Hur beskrivs nätmobbning i bloggar?
- Vilka orsaker, konsekvenser och potentiella lösningar beskrivs det i bloggarna?
- Hur beskrivs nätmobbare och nätmobbningsoffer i bloggarna?

2. Tidigare forskning

Mishna, Saini och Solomon (2009) har genomfört en undersökning bland barn och ungdomar i årskurs 5 till 8 om deras uppfattningar och åsikter om nätmobbning. I sin studie har de kommit fram till att många av deltagarna har jämfört nätmobbning med ”traditionell” mobbning då det enligt dem fanns många likheter mellan dessa två typer av mobbning, bland annat att sprida rykten, göra kränkande kommentarer samt att hota. Skillnaden mellan ”traditionell” och nätmobbning är, enligt denna studie, att internet upplevs som en relativt anonym arena, något som är unikt för internet. Deltagarna i studien menar att många blygsamma människor kan uppleva anonymiteten som en uppmuntran till att själva kränka andra på nätet vilket de kanske inte skulle ha gjort öga mot öga. Även i en annan svensk studie konstaterar Collgård och Berg (2007) att internet upplevs av ungdomarna som en anonym arena och att en klar majoritet av deltagarna som har blivit utsatta för mobbning öga mot öga har även blivit utsatta för nätmobbning. Detta bekräftas även av Englund (2011). I sin studie kommer han fram till att det finns ett starkt samband mellan mobbning på skolan och nätmobbning. Det är, enligt Englund (2011) i stor utsträckning samma barn som mobbas i skolan som också mobbas på nätet samt att det är samma barn som mobbar andra på skolan som också mobbar andra på nätet. Det har diskuterats om nätmobbning är ett sätt för de mobbade ungdomarna att hämnas. Med hjälp av nätmobbningen skulle de alltså inte behöva stå öga mot öga med dem som mobbar dem på skolan (Ibid.). Sambandsanalys i forskningsprojektet EU Kids Online visar att de som nätmobbar andra, har relativt ofta själva blivit mobbade öga mot öga samt att ju äldre barnen blir desto mer utbredd blir nätmobbningen både när det gäller att själva utsättas för det och att utsätta andra för det (Von Feilitzen, Findahl & Dunkels, 2011).

Det finns meningsskiljaktigheter mellan forskarna i fråga om internet är en anonym arena eller inte. Englund (2009) skriver till exempel att anonymitet inte är något unikt för kränkningar via nätet. Denna upplevda anonymitet på nätet kan jämföras med ryktesspridningarna som oftast ingår i den traditionella typen av mobbning, menar han. Dock konstaterar Mishna et al. (2009) att internet upplevs som en anonym arena men att det egentligen inte är det då mycket av den nätmobbning som inträffar oftast utförs av någon som nätmobbningsoffret har en relation till. Det kan till exempel vara pojkvän, flickvän eller en bästa vän. En annan undersökning visar också att så är fallet. Kowalski och Limber (2006) skriver att 18 % av eleverna i årskurs 6 till 8 hade utsatts för kränkningar de senaste två månaderna samt att många av eleverna trodde sig veta vem som hade utsatt dem för kränkningarna via internet. Hela 50 % trodde att det var någon som går i samma skola som dem, 36 % trodde att det var någon de kände och 10 % trodde att det var ett syskon som låg bakom kränkningarna.

I studien framkommer det även att många av deltagarna anser att nätmobbning är en typ av mobbning som pågår ständigt. De som blir mobbade blir det i skolan men det slutar inte där utan fortsätter via nätet efter när eleven har återvänt i hemmet i slutet av dagen. Deltagarna i studien medger även att de inte skulle berätta om nätmobbningen för sina föräldrar. En barriär som nämns i studien är att eleverna är rädda att deras föräldrar kommer att begränsa deras åtkomst till internet och mobiltelefon för att ”skydda dem” från internetmobbningen (Mishna et al., 2009, s. 1226). Även Agatston, Kowalski och Limber (2007) har i sin studie om effekterna av nätmobbning kommit fram till att eleverna är rädda att berätta för vuxna på grund av att de inte vill förlora sin tillgång till internet och mobiltelefon.

Mishna et al. (2009) skriver också att vissa deltagare anser att det är lättare att mobba på nätet än att göra det öga mot öga. Då är mobbaren inte rädd för konsekvenserna samt kan säga mer sårande saker eftersom han eller hon inte ser sitt offers ansiktsuttryck. Att inte se nätmobbningsoffrets ansiktsuttryck kan leda till att mobbaren säger mer sårande saker då han eller hon inte inser hur sårad personen på andra sidan har blivit. Även Englund (2011) skriver i sin rapport att nätmobbningen tenderar att uppfattas ”grövre då förövaren inte hålls tillbaka av offrets ansiktsuttryck. Förövaren har i traditionell mobbning möjlighet att sluta med sina handlingar när den ser i offrets ansikte att de har gett effekt. Denna möjlighet till reaktion uteblir oftast på nätet vilket skulle kunna leda till att förövaren tar till grövre uttryck då inte effekten av de negativa handlingarna syns direkt.” (Englund, 2011, s. 4).

EU Kids Online är ett forskningsprojekt om internetanvändande hos 9 till 16-åringar och deras föräldrar. Forskningen har genomförts i tjugofem europeiska länder.

I denna forskning kommer Von Feilitzen et al. (2011) fram till att nästan en tredjedel av barnen i Sverige har en profil i ett socialt nätverk där deras profil är offentlig, dvs. öppet för alla. Barnen kommunicerar framförallt med vänner och andra personer som de redan känner och har träffat dem öga mot öga men ungefär en femtedel av barnen i Sverige har, det senaste året, sänt personlig information på internet till någon som de aldrig träffat öga mot öga.

I Sverige har ca en fjärdedel av barnen svarat att de har blivit mobbade det senaste året, varav 15 % har blivit mobbade öga mot öga, 9 % på internet samt 6 % via mobilen. Detta fenomen tycks vara mer utbrett i Sverige då det skiljer sig lite från svaren i de andra EU-länderna i genomsnitt. Procentantalen i EU-länderna i genomsnitt är 13 % mobbade öga mot öga, 6 % på internet och 3 % via mobilen (Von Feilitzen et al., 2011).

Det är fortfarande vanligare med mobbning öga mot öga i alla åldrar men när det gäller nätmobbning och mobbning via mobilen är det lite vanligare i åldrarna 15-16 än i åldrarna 9-10 (Ibid.).

Enligt studien har de flesta barnen som blivit utsatta för nätmobbning blivit mer eller mindre upprörda över det och de allra flesta har pratat med någon om det. Det tenderar att i första hand talas med en vän och sedan med föräldrar. Detta resultat är ganska lik i Sverige och i de övriga europeiska länderna. Ungdomar tenderar att själva försöka hantera problematiken med nätmobbningen genom att blockera nätmobbaren samt att radera kränkande kommentarer och meddelanden (Ibid.). Agatston et al. (2007) skriver också att många av ungdomarna föreslår strategier för att hantera nätmobbningen. Dessa strategier är oftast att blockera nätmobbaren och/eller att ta bort de kränkande kommentarerna och meddelandena.

Forskarna i projektet skriver även att de flesta barn i Sverige svarar att deras föräldrar vet ”mycket” och ”ganska mycket” om vad de gör på internet – 33 % respektive 41 %. Det är 20 % av barnen som svarat att deras föräldrar vet ”bara lite” och endast 2 % som svarat att deras föräldrar vet ”ingenting” om vad de gör på internet (Von Feilitzen et al., 2011, s.11).

I jämförelse mellan elevernas internetvanor och deras eventuella utsatthet på internet bland elever från årskurs 9 och tvåorna på gymnasiet i Örebro kommuns skolor har Collgård och Berg (2007) kommit fram till att utsattheten på internet minskar ju äldre eleverna blir men detta med en väldigt liten marginal. Utsattheten bland niorna är 31,3 % medan det är 29,7 % på gymnasiet. Även Englund (2013) menar att kränkningar och mobbning generellt är mer förekommande på låg- och mellanstadiet än på högstadiet.

Det är väldigt lika mönster i alla åldersgrupper i vad och vart man blir utsatt. Oftast utsätts eleverna för kränkningar genom att bli hotad på nätet, att någon sprider rykten om en, bli förolämpad samt att någon lägger ut bilder/filmer emot ens vilja (Ibid.). Englund (2009) har bland annat jämfört hur olika former av kränkningar på nätet utvecklats mellan år 2005-2009 bland elever i mellan- och högstadiet. Enligt hans studie ökar nätmobbningen då endast 5 % av eleverna på högstadiet uppgett att de blivit kränkta år 2005. År 2009 uppger ca 14 % att de blivit kränkta på nätet eller via mobilen. Motsvarande siffror för mellanstadiet är 4% år 2005 respektive 10 % år 2009.

Även konsekvenserna som följer med nätmobbningen är väldigt lika i de olika åldersgrupperna. Eleverna uppger att de blir ledsna, rädda samt att de känner sig utfrysta. De uppger även att de stannat hemma från skolan till följd av nätmobbning men detta är vanligare bland eleverna i årskurs 9. Det är drygt 3 % av eleverna på gymnasiet som gör det medan det är 17 % av eleverna i årskurs 9 (Ibid.).

Ett intressant fynd i denna rapport är att hela 70 % av eleverna i årskurs 9 anser att det inte är för lite vuxenkontroll medan det är en tredjedel av gymnasieeleverna som tycker att det är för lite vuxenkontroll. Ju äldre barnen blir desto mer ser de behovet av vuxenkontroll på nätet (Ibid.).

Det är fler och fler flickor som utsätts för nätmobbning (Ibid.). Även Agatston et al. (2007) kommer fram till att fler flickor än pojkar anser att kränkningar på internet är ett problem på deras skolor.

3. Teori

Kriminologen Nils Christie (2001) introducerade begreppen det idealiska offret och den idealiska förövaren. Enligt Christie formas våra uppfattningar om vad som är ett brott, vem som är ett offer och vem som är en förövare inte nödvändigtvis av vilket slags brott som begåtts eller hur stor skada som skett. I stället formas våra uppfattningar av våra föreställningar om offer och gärningsmän.

När Christie talar om det idealiska offret, syftar han alltså inte på dem som löper störst risk att, eller oftast blir viktimerade, utan på människor som, när de drabbas av brott, lättast får fullständig och legitim status som offer.

Christie har listat några egenskaper hos ett idealiskt offer: offret skall vara svagt, offret skall vara upptaget med en respektabel aktivitet och befinna sig på en oklanderlig plats. Det

idealiska offret skall vara tillräckligt starkt för att våga tala och kunna göra sin röst hörd samt kräva status som ett idealiskt offer. Samtidigt skall det idealiska offret vara tillräckligt svagt för att kunna få denna status.

Christie exemplifierar det idealiska offret med en ensam äldre dam som blir rånad på väg hem från affären. Författaren exemplifierar även ett icke-idealiskt offer med en ung man som råkar i bråk på krogen efter att ha druckit alkohol. Den unga mannen kan inte få fullständig och legitim status som offer så som den äldre damen kan. I enlighet med Christies resonemang har inte mannen befunnit sig på en legitim plats och inte heller har han ägnat sig åt legitima aktiviteter. Han har själv valt att vara på krogen och dessutom dricka alkohol. Han kunde ha stannat hemma och druckit te i stället.

I enlighet med Christies analys om moral har den som utsätts för nätmobbning sällan givits fullständig och legitim status som idealiskt offer. Ett sätt att förstå detta på är att internet inte ses som en legitim plats och att surfa på nätet inte ses som en legitim aktivitet. De som surfar på nätet kunde ha låtit bli och på så sätt undvika nätmobbningen. Deras surfande är, i Christies mening, ett klandervärd beteende.

Den idealiska förövaren beskrivs av Christie som en stor, stark och farlig man. Han har ingen relation till sitt offer och han kommer långt bortifrån. ”Han är en människa som knappt är en människa” (Ibid., s.55). den idealiska förövaren liknar inte offret och han är ”en varelse på avstånd. Ju mer främmande, desto bättre. Ju mindre mänsklig, också desto bättre” (Ibid., s.59).

4. Metod

4.1. Metodval

Jag har valt att använda mig av en kvalitativ forskningsmetod i form av textanalys. Eftersom metoden ses som ett redskap för att kunna få fram det man vill anser jag att textanalys lämpar sig bäst för att besvara mina frågeställningar samt syftet med min undersökning (Levin, 2008). I min uppsats undersöker jag hur omgivningen tänker kring och beskriver nätmobbning och jag är inte ute efter att ta reda på hur stort antal personer talar om en viss sak och hur ofta ett fenomen förekommer. Jag är inte heller ute efter att ta reda på vilka orsaker, konsekvenser och lösningar nätmobbningen har. I stället vill jag ta reda på vilka sådana *beskrivs* av bloggarna. Med hjälp av kvalitativ forskningsmetod vill jag nå snarare ett djup än en bredd, vilket passar bra då jag undersöker hur människor *beskriver* ett fenomen.

4.2. Urval

Efter att ha bestämt mig för vad jag ville undersöka bestämde jag mig för att göra det genom att analysera olika bloggar på Internet. Till en början hittade jag 20 olika bloggar men efter samtal med min handledare kom vi fram till att mitt material är för litet. Därefter fortsatte jag att leta efter fler bloggar och när jag hade 48 stycken började jag att gå igenom materialet. Jag upptäckte dock att 3 av bloggarna inte alls handlade om nätmobbning vilket gjorde att jag bestämde mig för att utesluta dessa från materialet. Vid ett senare tillfälle upptäckte jag att 2 av bloggarna är likadana vilket gjorde att jag fick utesluta en av dem. Det material jag har analyserat består då av 44 bloggar som på olika sätt handlar om nätmobbning.

Det jag gjorde för att välja vilket material jag ska använda mig av för min forskning var en så kallad målstyrd urval. Jag valde alltså mitt material utifrån målet med min forskning. När jag letade efter mitt material hade jag mina forskningsfrågor som underlag, dvs. att jag letade efter material som kan besvara mina forskningsfrågor (Bryman, 2011).

Mitt material består av bloggar där människor har skrivit om nätmobbning. Jag bör påpeka att jag inte analyserar hela bloggarna, dvs. alla inlägg som har gjorts i var och en av bloggarna. Jag analyserar i stället enbart de inlägg som handlar om nätmobbning.

Jag kommer här nedan att beskriva mer genomgående vad det är för slags bloggar som jag har analyserat. Av de 44 bloggar är 28 stycken skrivna av ungdomar. Med ungdomar avser jag här personer upp till 19 år, inklusive de som har fyllt 19. Jag har valt att inkludera de som har fyllt 19 år i gruppen ungdomar eftersom man oftast tar studenten vid 19-årsåldern och det innebär att dessa bloggare förmodligen fortfarande går i skolan och detta kan påverka deras syn på nätmobbning. Endast en av dessa bloggar är skriven av en kille. Ingen av dessa bloggar är speciellt inriktad på ämnen mobbning och nätmobbning. De flesta bloggarna är inriktade på hästar och ridning samt mode. Vidare har jag tagit del av 16 stycken bloggar som är skrivna av vuxna människor, varav 10 stycken är skrivna av kvinnor och 6 stycken av män. Bland de vuxna bloggarna finns det politiker och forskare. Det finns en politisk blogg och en forskningsblogg och resterande bloggarna är privata, dvs. att de inte existerar i politiskt eller forskningssyfte. Två av bloggarna som är skrivna av vuxna är speciellt inriktade på mobbning och nätmobbning.

Både bland de vuxna bloggarna och bland ungdomarna finns det personer som själva är eller har blivit utsatta för mobbning och nätmobbning. I min uppsats undersöker jag hur *omgivningen* tänker kring och beskriver nätmobbning men jag gjorde ett medvetet val att

behålla de bloggar som är skrivna av personer med egen erfarenhet av fenomenet. Detta för att kunna få ett bredare perspektiv.

4.3. Tillvägagångssätt

Efter att ha hittat ett generellt forskningsområde som jag är intresserad av, nämligen ungdomar, började jag tänka ut vad exakt jag vill undersöka om denna grupp. Vidare bestämde jag mig för att undersöka nätmobbning och till slut kom jag fram till att jag vill ta reda på hur detta fenomen beskrivs av omgivningen. Till en början hade jag väldigt många frågor men eftersom alla frågor inte kan besvaras i en och samma forskning började jag avgränsa och konkretisera syftet med min uppsats och formulera mina forskningsfrågor. Efter att ha formulerat mina forskningsfrågor valde jag ut de som är relaterade till varandra och utgör en sammanhängande uppsättning av frågeställningar. Detta för att kunna få en tydlig fokus och en röd tråd i min uppsats samt för att kunna ge en bättre förståelse för fenomenet som jag undersöker (Bryman, 2011).

Efter att ha formulerat mina preliminära forskningsfrågor började jag med datainsamlingen. För att hitta mitt material använde jag mig av sökmotorn Google och skrev olika ord och ordkombinationer. Till en början skrev jag nätmobbning, nätmobbing, näthat, internetmobbing och internetmobbing. Vidare använde jag mig av ordkombinationer som inkluderar de ovanstående begreppen men jag skrev blogg och bloggar före och efter begreppen samt blogg om och bloggar om före begreppen. Jag är medveten om att jag enbart har använt mig av sökmotorn Google och att jag skulle ha använt mig av andra sökmotorer också. Även om jag hade använt mig av fler sökmotorer så skulle jag även då inte ta del av allt som finns på internet utan bara en bit av det som finns. Jag anser dock att jag har använt så många sökord som möjligt (Ibid.).

4.4. Bearbetning och analys av materialet

Jag började med kodningen av mitt material i ett tidigt skede. För att lättare kunna koda materialet började jag med att läsa igenom alla bloggar. Första gången läste jag och andra gången började jag anteckna på de utskrivna bloggarna. Jag läste dem ytterligare en gång samt antecknade lite mer. Efter att ha tagit detta första steg började jag koda materialet genom att använda mig av delar av analys-schemat som (Jönsson, 2010) föreslår (Se Bilaga 1). Genom att använda mig av analys-schemat för att koda mitt material har jag kunnat urskilja olika

teman samt synliggöra olika mönster och samband. När jag upprepade gånger gick igenom materialet så hade jag redan då börjat analysera bloggarna samt kategorisera de olika teman som dök upp (Ibid.) I kodningen av materialet började jag med att sortera empirin, dvs. dela upp det i olika teman för att kunna skapa en ordning (Rennstam & Wästerfors, 2011). Efter att ha skrivit färdigt i analys-schemat upptäckte jag att de teman som jag hade urskiljt hade underteman som jag tänkte använda som underrubriker i min analys. Detta blev dock svårt och jag gjorde en till analys-schema där jag antecknade de olika underteman (Se Bilaga 2) Efter att ha skapat en viss ordning fortsatte jag med att reducera empirin, dvs. sälla bort saker ur mitt material eftersom jag inte kan visa allt i min uppsats. Jag har då valt de delar jag vill visa i min uppsats (Ibid.).

För att kunna argumentera för det jag har kommit fram till har jag använt mig av en teori samt tagit del av tidigare forskning (Ibid.). Jag har försökt att använda mig av teorin som ett verktyg i analysarbetet i stället för att hela tiden bekräfta påståenden genom att hitta samma påståenden i teorin (Jönsson, 2010). Jag har använt mig av teorin som hjälp i mitt analysarbete och försökt att använda teorin som glasögon för att kunna förtydliga vissa aspekter av det empiriska materialet. Jag har självklart använt mig enbart av vissa aspekter av den valda teorin för att kunna begripliggöra materialet samt besvara mina frågeställningar (Svensson, 2011).

4.5. Resultatens tillförlitlighet

Eftersom mitt empiriska material består av bloggar anser jag att det är viktigt att diskutera resultatens tillförlitlighet, validitet (dvs. huruvida jag har undersökt det jag avsett att undersöka), extern reliabilitet (dvs. huruvida min undersökning kan upprepas) samt extern validitet (dvs. huruvida mina resultat kan generaliseras till andra sociala miljöer och omständigheter) (Bryman, 2011). När det gäller extern reliabilitet är det inte helt självklart att min undersökning kan upprepas även om jag har studerat bloggar som finns där ute på nätet. Det är fortfarande ”riktiga” människor som skriver dessa bloggar. Dessa människor kan ändra åsikt eller till exempel ta bort just de inlägg som jag har studerat. En annan forskare kan självklart använda de länkar som jag anger som referens för mitt empiriska material men webbsidor förändras och uppdateras ständigt. De kan även sluta existera om bloggarna till exempel väljer att avsluta sina bloggar. Detta kan göra att man ändå inte kan hitta exakt samma blogg eller inlägg som jag har tagit del av (Ibid.).

Att jag har studerat bloggar kan ses som en fördel som bidrar till hög tillförlitlighet. Anledningen till det är att bloggarna inte påverkas av mina uppfattningar och värderingar på samma sätt som om jag hade genomfört intervjuer. Bloggarna är inte heller skapade i något specifikt forskningssyfte och jag kan i princip bortse från de påverkans effekter som jag skulle vara tvungen att ta hänsyn till om jag till exempel hade genomfört intervjuer (Ibid.). Ett annat faktum är att bloggarna har, genom att skriva sina åsikter via nätet, möjlighet till att tänka för sig innan de gör ett inlägg. Dessa människor har själva tänkt på det fenomen som jag undersöker och själva valt att uttala sig om det samt haft tid att tänka ut om hur de vill uttala sig om det (Berg, 2011). Att bloggarna själva har valt att uttala sig om nätmobbning är en fördel eftersom de inte påverkas av att jag har frågat dem om detta fenomen. De har alltså själva tänkt på det och velat dela med sig av sina åsikter. Om jag hade till exempel genomfört intervjuer eller delat ut enkäter hade jag kunnat stötta på sådana respondenter som aldrig tänkt på nätmobbning för än de fått frågan av mig. Detta hade då kunnat påverka deras svar. På så sätt anser jag att resultaten i min undersökning har hög tillförlitlighet. Jag är medveten om att mina tidigare erfarenheter i form av den tidigare forskning som jag har tagit del av eller det jag har lärt mig under socionomutbildningen kan ha påverkat min analys, dvs. hur jag har uppfattat de texter som jag har analyserat. Enligt mig har tillförlitligheten höjts av den anledningen att bloggarna är i textform, de kan alltså jämföras med exempelvis transkriberade intervjuer. Jag är dock ensam författare till denna uppsats och tolkningen av bloggarna baseras enbart på en forskare vilket kan ha sänkt tillförlitligheten i mina resultat. Jag har dock försökt att ge läsarna möjlighet att komma nära mitt empiriska material eftersom jag har väldigt många citat. Däremot kan mitt resultat omöjligen vara till grund för en generalisering. Det jag har kommit fram till i min uppsats gäller då enbart de 44 bloggar som jag har analyserat. Jag kan dock säga att mitt material kan, i viss mån, spegla hur omgivningen tänker kring och beskriver nätmobbning.

Jag har, som sagt, tagit ställning till validiteten i min uppsats. Syftet med min undersökning var att ta reda på vilka orsaker, konsekvenser och lösningar beskrivs kring nätmobbning och det är det som jag har undersökt.

4.6. Etiska överväganden

Att genomföra en forskning på Internet skiljer sig från att genomföra en ”vanlig” forskning. På internet är gränsen mellan privat och offentligt väldigt oklart. Vissa deltagare i till exempel nätgemenskaper uppfattar saker som de har lagt ut som offentligt material som privata, andra

kan skriva på ett sådant sätt att det blir lätt att känna igen personen (Berg, 2011). Men enligt Bryman (2011) är det så att ju mer offentligt ett forum (i mitt fall bloggar) är, desto mindre krav ställs det på mig som forskare när det gäller att inhämta samtycke samt att skydda personernas identitet. Då jag undersöker hur bloggare beskriver ett fenomen kan jag i princip bortse från samtyckeskrevet. Det material de lägger ut på sina bloggar är offentligt och personerna har själva valt att offentliggöra det.

Om jag hade genomfört intervjuer eller delat ut enkäter skulle jag behöva ta hänsyn till de forskningsetiska principer som både Bryman (2011) och Daneback och Månsson (2008) påpekar, nämligen informationskravet (dvs. att deltagarna måste informeras om studien), samtyckeskrevet (dvs. att deltagarna måste ge sitt samtycke till att delta i undersökningen), konfidentialitetskravet (dvs. att forskaren inte får röja deltagarnas identitet) och nyttjandekravet (dvs. att det insamlade materialet får endast användas i forskningsändamål). Jag är medveten om att internetforskning är relativt nytt och att det inte finns tydliga forskningsetiska riktlinjer när det gäller denna typ av forskning. Jag är också medveten om att jag, enligt vissa läsare, skulle behöva uppfylla alla de ovannämnda forskningsetiska kraven och att jag, enligt andra, inte behöver göra det. Jag har dock valt att inte informera bloggarna om min studie.

5. Resultat och analys

5.1. Karaktär/ Beskrivning

Min analys är uppdelad efter följande teman: karaktär, omfattning, orsaker, konsekvenser och lösningar. I mitt analyschema har jag ett till tema, nämligen drama och roller. Dock har jag valt att inte redovisa mitt resultat om detta tema separat då det ingår i alla andra teman.

Nätmobbing beskrivs av bloggarna som en mycket allvarlig fråga och stort problem i dagens samhälle. Även av forskningen framgår det att nätmobbingen ökar då Englund (2009) skriver att endast 4 % av eleverna på mellanstadiet och 5 % av eleverna på högstadiet har uppgett att de upplevt nätmobbing under år 2005. Motsvarande siffror år 2009 är, enligt Englunds studie 10 % respektive 14 %.

Många elever jämför mobbing med nätmobbing och menar att skillnaden är att nätmobbing pågår hela tiden. Elever kan bli mobbade i skolan men det slutar inte när skoldagen är över utan fortsätter via nätet när eleven har kommit hem från skolan (Mishna et al., 2009). Många av bloggarna beskriver även de att nätmobbing är ungefär samma som

vanlig mobbning men värre än vanlig mobbning. Detta på grund av att den som blir mobbad inte har fristad. Det blir som en förlängd skolgård. Bloggarna skriver att nätmobbning följer samma mönster som vanlig mobbning men att mobbningsarenan är ny, alltså internet.

5.2. Omfattning

Hur mycket nätmobbningen är utbredd beskrivs på olika sätt av de olika bloggarna. Vissa av dem hänvisar till forskning och artiklar som de har läst när de beskriver omfattningen av nätmobbning.

Nätmobbning beskrivs av vissa bloggare som värst på högstadiet. Detta stämmer dock inte överrens med det Englund (2013) kommer fram till i en av sina studier. Han skriver att kränkningar och mobbning är generellt mer förekommande på låg- och mellanstadiet än på högstadiet. Även Collgård och Berg (2007) menar att utsattheten på internet minskar ju äldre barnen blir, dock är marginalen som de redovisar väldigt liten – 31,3 % i nian respektive 29,7 % på gymnasiet.

5.3. Orsaker

I bloggarna beskrivs i huvudsak tre orsaker till nätmobbning. En orsak beskrivs som att det är lätt för mobbaren att gömma sig, en annan som att mobbaren mår dåligt och den tredje handlar om att nätmobbning orsakas av att vuxna är frånvarande.

5.3.1. Lätt att gömma sig

När bloggarna beskriver orsakerna till nätmobbning tas flera teman upp. Många beskriver att en orsak är att det är ”lätt” att mobba på internet eftersom mobbaren kan ”gömma sig bakom en skärm” och vara anonym samt att det är lättare att uttrycka sig på internet. Andra bloggare beskriver som en orsak att mobbarna inte står för sina åsikter och därför mobbar via nätet.

Bloggare 15 beskriver orsakerna på följande sätt:

Det är sorgligt att det finns så många människor som är så osäkra på sig själva att de måste se ned på någon annan för att kunna vara nöjda med sig själva. Det är sorgligt att de är så fega att de inte ens kan säga vad de tycker om någon face to face utan måste gömma sig bakom sina datorskärmar

för att kunna få ut sig ett ynka ord. Det är sorgligt att de slänger iväg en kommentar utan att tänka på vad deras ord har för effekt.

Bloggare 8 och 19 beskriver i sina bloggar att orsakerna ligger i möjligheten att vara anonym på internet. De skriver att ”Där är det lätt att skapa en falskt konto och vara anonym” (bloggare 19) och ”... för att man sitter bakom datorn och är anonym så får man kommentera vad fan man vill.” (Bloggare 8).

Här ser vi att bloggarna beskriver att nätmobbning skiljer sig från ”vanlig” mobbning genom att man kan vara anonym när man nätmobbar samt att man kan säga mer än vad man annars skulle ha gjort. Samtidigt skriver en annan bloggare att det oftast är personer man känner som mobbar en. Att anonymiteten är något som elever upplever på internet är något som bekräftas av bland annat Mishna et al. (2009) och Collgård och Berg (2007). Dock skriver Mishna et al. (2009) samt Kowalski och Limber (2006), precis som Bloggare (vilken bloggare?), att nätmobbning utförs oftast av någon som de utsatta har relation till, någon de känner.

Andra bloggare skriver att nätmobbare är ”äckliga”, ”elaka” och ”idioter”. Dessa roller som tillskrivs nätmobbare kan ses som orsaker till nätmobbning. Till exempel så skriver Bloggare 8 så här: ”Ditt jävla äckel som trycker ner unga tjejer/killar och mår bra av att göra det”. I denna och några andra bloggar beskrivs nätmobbarna som förövare som är ”äckliga” vilket kan tolkas så som Christie (2001) beskriver den idealiska förövaren, dvs. som en ”varelse” och som en människa som ändå inte är en människa.

Bloggarna beskriver andra orsaker till nätmobbning också, nämligen att det är enklare att uttrycka sig på internet samt att man kan skriva saker som kan missförstås och/eller är svåra att tyda avsikten på. Bloggare 18 är internetforskare och skriver att en orsak till nätmobbning är att ”...våra uttryck förstärks vid samtal över nätet”. Elever anser att det är lättare att mobba på internet eftersom den som mobbar inte är rädd för några konsekvenser och då kan förövaren uttrycka sig grövre. Detta på grund av att förövaren inte ser reaktionen på andra sidan och förstå att kränkningen har gett effekt (Mishna et al., 2009, Englund 2011).

Liknande orsaker till nätmobbning beskrivs av bloggare 20 och bloggare 25. Anledningen till nätmobbning är, enligt dessa bloggare att ”Man kan sitta där bakom sin datorskärm i princip helt anonym och skriva och trakassera människor på ett fruktansvärt sätt.” (bloggare 20) och ”Det är väldigt lätt att skriva något elakt till någon bakom en skärm och ser inte hur ledsen den andra personen blir.” (bloggare 25).

” Att elever mobbar varandra via MSN och liknande, skriver ord som de inte kan stå för mellan fyra ögon, vet alla som jobbar med äldre barn i skolan. Men alla vet också att så gott

som samtliga elever vet vad som är rätt och fel.” (Bloggare 39). Denna bloggares beskrivning av orsaker till nätmobbning är alltså att de som mobbar inte kan stå för sina ord om man skulle träffa dem öga mot öga. När bloggare 39 skriver att elever vet vad som är rätt och fel beskriver han mobbarna lite mer som förövare. I Christies mening skulle vi kunna säga att denna beskrivning ger en förutsättning för mobbarna att komma lite närmare den idealiska förövaren som vet vad som är rätt och fel men ändå gör fel.

Ungdomar tror att anonymiteten på internet kan få vissa mer blygsamma personer att mobba andra på nätet på ett sätt som de annars kanske inte skulle våga göra (Mishna et al., 2009).

Bloggare 26 beskriver, även hon, att orsaken ligger i att man inte kan stå för sina åsikter och ord man säger. Hon kallar det för fegt. Så här skriver hon: ”Om ni hade sett mig på stan eller någonannanstans, då hade ni inte vågat komma fram till mig & berätta hur jävla blåst & ful jag är! För det är ni alldeles för fega för att göra!”

5.3.2. Mobbaren mår dåligt

Många av barnen som mobbas på till exempel skolan blir även mobbade via nätet. Det är alltså i stort utsträckning samma barn som blir mobbade öga mot öga som även blir nätmobbade. Det är även samma barn som mobbar både öga mot öga och via nätet (Englund, 2011). Många av bloggarna beskriver också att en av orsakerna till nätmobbning är att mobbarna själva mår dåligt. Det kan vara av olika anledningar. Till exempel så skriver bloggare 16:

Grejen är att många som mobbar andra faktiskt mår riktigt dåligt själva. Man kanske har dåligt självförtroende, problem hemma, blivit mobbad själv eller på något vis mår dåligt och istället för att man själv ska må dåligt så får man någon annan att må lika dant och på det viset mår man bättre.

Orsakerna till nätmobbning beskrivs på ungefär samma sätt även av bloggare 33 som skriver att ”Man mobbar någon för att man har det jobbigt själv, och då ger man sig på dem som är svaga eller dem man är avundsjuk på... Mobbarna har det jobbigt och är missnöjda med sig själva”. Andra bloggare tillskriver nätmobbarna roller som ”sjuka”, ”dumma i huvudet”, ”fega” och ”svaga”. ”Något är fel på dig...” skriver Bloggare 8 och Bloggare 31 skriver ”Något i er skalle är ju allvarligt fel om ni kan sitta och skriva så till en person”.

Här ser vi hur mobbarna beskrivs *både* som offer och som förövare. De är förövare eftersom de mobbar någon annan samtidigt som de är offer eftersom de mår dåligt. De beskrivs alltså som det Christie (2001) kallar för en icke-idealisk förövare.

Ett annat tema som dyker upp i bloggarna är avundsjuka. Bloggare 24 skriver till exempel att ”Det gör man ju endast av avundsjuka... Dom måste alltså sänka någon annans självförtroende för att höja sitt eget!”

Ordet avundsjuka dyker oftast upp i de bloggar som anger mobbarnas dåliga mående som en orsak till nätmobbning. Vi kan förstå här att eftersom mobbarna mår dåligt, blir de avundsjuka på dem som mår bra. Det är alltså inte avundsjukan i sig som är orsak till nätmobbning. Den grundläggande orsaken i dessa bloggar är att mobbarna mår dåligt. Det kan man utläsa av citatet ovan. Bloggare 24 tar upp avundsjuka som en orsak till nätmobbning men skriver även att mobbarna vill höja sitt självförtroende. Detta innebär alltså att mobbarna har dålig självförtroende vilket kan i sin tur innebära att de inte mår bra. Men bloggare 24 skriver även att mobbarna sänker någon annans självförtroende för att kunna höja sitt eget. Återigen beskrivs mobbarna både som förövare men även som offer.

Även av forskningen framgår det att mobbarna kan vara både offer och förövare. Bland annat skriver Von Feilitzen et al. (2011) att de barn och ungdomar som mobbar andra via nätet, har ofta själva blivit utsatta för mobbning.

5.3.3. *Vuxna är frånvarande*

”Vet du vad ditt barn skriver på nätet eller i mobilen?” (bloggare 3)

Ytterligare ett tema som går att urskilja ur bloggarna är, som man kan utläsa av citaten ovan, att föräldrar är frånvarande. Detta beskrivs i bloggarna som en av orsakerna till nätmobbning. Enligt en del bloggare är orsaken att föräldrar inte har kunskap om barnens aktiviteter på internet och de faror som finns på internet. att föräldrar inte har kunskap beskrivs som en orsak av bloggare 6 som ”... lägger skulden lite grann på de vuxna i ungas närhet som inte lär sig så pass mycket om ungas nätliv att de kan hantera sådana situationer.” Bloggare 17 däremot beskriver inte föräldrars okunskap som en orsak men deras, och andra vuxnas, ointresse för unga. Bloggaren skriver ”Det är helt obegripligt att vuxenvärlden distanserar sig från den uppväxande generationen och inte sällan förkastar det som unga är intresserade av.” Det finns däremot en bloggare som skriver motsatsen till det som bloggare 3 och 6 beskriver som orsaker till nätmobbning. Hon skriver att hon träffar föräldrar i sin roll som internetforskare och skriver att föräldrar är medvetna om farorna som finns på nätet. Bloggare

18: ”...vuxna som inte har kunskap om hur illa det är med nätmobbning, är inga som jag träffar... Min erfarenhet är tvärtom att många vuxna har en uppfattning om att nätmobbning är farligare än annan mobbning.”

I de olika forskningsrapporter och artiklar som jag har tagit del av finns olika resultat om vad barn tror att deras föräldrar vet om deras internetvanor samt om barn är benägna att berätta för sina föräldrar om nätmobbning inträffar. Deltagarna i två av studierna säger att de inte skulle berätta för sina föräldrar om de skulle uppleva nätmobbning. En anledning till att inte vilja berätta för sina föräldrar uppges vara att ungdomarna är rädda att deras föräldrar kommer att begränsa deras internetåtkomst och tillgång till mobiltelefon (Mishna et al. 2009, Kowalski & Limber 2007). Av en annan studie framkommer det att barn tenderar att prata med sina föräldrar om det men först efter att ha pratat med en kompis (Von Feilitzen et al., 2011). Många barn uppger även att deras föräldrar vet ”mycket” och ”ganska mycket” om vad de gör på internet (Ibid., s.11).

Det är intressant att det är motsägelsefulla resultat i de olika forskningsrapporterna och artiklarna som jag har tagit del av. Ett sätt att förstå detta på är att studierna har genomförts i olika länder och att det kan vara olika anledningar till att barn berättar respektive inte berättar för sina föräldrar i de olika länderna. I de studier där det framkommer att barn inte skulle berätta för sina föräldrar att de upplevt nätmobbning kan det vara så att de barn som svarat på detta sätt aldrig upplevt nätmobbning och de svara att de inte skulle berätta. Vi vet inte om deras svar är vad de tror eller vad de egentligen gör när kränkningen väl inträffar. Samtidigt behöver inte barnens svar att deras föräldrar vet ”mycket” och ”ganska mycket” om vad de gör på internet innebära att de berättar för sina föräldrar om just nätmobbning. Det kan även bero på barnens ålder. Englund (2013) kommer fram till något intressant i sin studie, nämligen att ju äldre barnen blir, desto större behov känner de av vuxenkontroll på nätet. I Englunds studie uppger hela 70 % av elevrena i årskurs 9 att det inte är för lite vuxenkontroll på nätet medan det är en tredjedel av gymnasieeleverna som tycker motsatsen, dvs. att det är för lite vuxenkontroll på nätet.

5.4. Konsekvenser

Jag har uppdelat de konsekvenser som jag har hittat i de olika bloggarna i tre underrubriker. Dessa är: den mobbade mår dåligt och känner obehagskänslor, texten på internet finns alltid kvar och mobbare mår dåligt.

Det finns flera olika teman i bloggarnas beskrivningar av konsekvenser som följer med mobbning och nätmobbning. Nästan alla teman som finns i de olika bloggarna beskrivs av bloggare 32. Han/Hon skriver ”Man ska inte mobbas, det slutar aldrig bra. Man blir sårad, och även den som mobbar sen kan bli ledsen.” Bloggaren skriver om en 13 årig flicka som tog livet av sig till följd av mobbning och nätmobbning och hon fortsätter med sin beskrivning av konsekvenser: ”Tänk vilka jävla skuld känslor dom som mobbade henne borde ha nu.. mobbat en tjej så hårt, att hon tar sitt liv.”

Här beskrivs både de som blir mobbade och de som mobbar som offer. Mobbarna beskrivs mer ”mänskliga” då de kan få skuld känslor, så de är alltså inte idealistiska förövare, inte enligt denna blogg.

5.4.1. Den mobbade mår dåligt

Att de som blir mobbade blir ledsna, sårade, rädda samt inte mår bra är några av konsekvenserna som beskrivs i bloggarna. Bland annat beskrivs dessa konsekvenser av bloggare 33. Beskrivningen lyder: ”Dem känner sig kränkta, fula, dem mår verkligen inte bra av det... Har man fått höra att man är ful, och massa såna kränkande kommentarer så känner man sig ful. Då trivs man inte med sig själv”.

Vissa av bloggarna beskriver konsekvenserna genom att dela med sig av sina egna erfarenheter. Bloggare 15 skriver att ”De har ingen aning om att deras kränkande kommentarer går rakt in i mitt redan så brustna hjärta” och bloggare 31 skriver ”Och jag har varit helt förstörd av det som skrevs till mig.”

Även i forskningen beskrivs liknande konsekvenser. Elever uppger att de blir ledsna, rädda och att de känner sig utfrysna (Englund, 2013).

Bloggare 29 beskriver rädslan som en konsekvens av nätmobbning. Hon skriver att ”det är helt sjukt att folk ska få känna sig rädda för allt som skrivs till eller om dom på internet”. Själv mord, självmordsbenägenhet och självskadebeteende är några andra konsekvenser som beskrivs. Bloggare 43 konstaterar i sin blogg att ”Folk tar självmord, skadar sig själva och får matångest”. Även bloggare 29 beskriver liknande konsekvenser: ”Det är väldigt många ungdomar som har ätstörningar och tar självmord eller är självmordsbenägna för att det är folk som säger åt dom att dom är fula och borde ta livet av sig” och bloggare 34 skriver ”Till slut stog hon inte ut. Hon tog sitt liv”.

I dessa bloggar beskrivs nätmobbningsoffren som idealiska offer. De är svaga och behöver omgivningens medlidande. Det som inte framgår av dessa bloggar är om dessa offer ändå kan

få en fullständig och legitim status som idealiska offer då det inte framgår om de är tillräckligt starka och mäktiga för att göra sin röst hörd och kräva status som ett idealiskt offer (Christie, 2001). Även i flera andra bloggar tillskrivs nätmobbningsoffren rollen som ett idealiskt offer. Många skriver att det är ”synd” om dem som blir utsatta för nätmobbning och andra beskriver dem som svaga och försvarslösa. Bloggare 4, 14, 30, 33 och 44 skriver att det är ”synd” om nätmobbningsoffren. Bloggare 14 och 33 beskriver dem även som svaga. Dessa beskrivningar kan tolkas som att bloggarna har skapat en bild av hur ett idealiskt offer skall se ut och personer som utsätts för nätmobbning verkar ses som idealiska offer, i alla fall av vissa bloggare. De är svaga och det är synd om dem. De är alltså försvarslösa, de kan inte göra något åt att de blir nätmobbade. de måste alltså få hjälp av någon annan, någon starkare och någon som kan hjälpa dem.

Ett intressant fynd i detta avsnitt är att självmord inte är en konsekvens som diskuteras i den forskning som jag har tagit del av. Ett sätt att förstå detta på är att det inte är så vanligt att ungdomar begår självmord till följd av nätmobbning eller att den forskning som jag använder mig av är lite äldre än de händelser som svenskt media har tagit upp under det senaste året. Det kan även bero på att de flesta av bloggarna som beskriver självmord som en konsekvens oftast nämner samma flicka som tog självmord. Då kan självmord framstå som en konsekvens som händer många ungdomar som blir nätmobbade.

5.4.2. Texten på internet finns alltid kvar

En annan konsekvens av nätmobbningen är att saker och ting inte försvinner när de väl hamnat på internet samt att det är många fler som kan se det. Denna konsekvens beskrivs av bland annat bloggare 3 och 38. Bloggare 3 skriver att det skrivna ordet nås av fler människor samt att det alltid finns kvar och det sistnämnda beskrivs även av bloggare 38, nämligen att saker finns alltid kvar på internet. Bloggare 38 skriver till exempel att ”...det sårar lika mycket ändå. Och det finns alltid kvar”.

5.4.3. Mobbaren mår dåligt

Att mobbarna mår dåligt beskrivs i de olika bloggarna både som en orsak till nätmobbning men också som en konsekvens av den.

Några bloggare beskriver även konsekvenser som mobbarna kan få till följd av att de nätmobbat någon. Sådana konsekvenser beskrivs av bland annat bloggare 1: ”Som hon lilla

flickan som tog livet av sig. Förtjänade hon det ni skrev? Jag lovar att någon av dom som sitter och läser det här just nu bidrog. Ni mördade henne”

Mobbarna beskrivs i denna blogg som mördare, nästan som Christies idealiska förövare. I bloggen får man en känsla av att mobbaren är en ”varelse på avstånd” som kommer långt bort ifrån och inte alls liknar offret, han är en mördare medan offret är svagt och hjälplös (Christie, 2011, s. 59).

Att vara orsak till någons död behöver inte alltid betyda att man är ett monster. Detta kan vi utläsa av citatet av bloggare 32 i början på avsnittet om konsekvenser. Bloggare 32 menar att när sådant inträffar kan mobbarna bli ledsna och få skuld känslor. De beskrivs här återigen som mänskliga och till och med som offer, en så kallad icke-idealisk förövare (Christie, 2001).

Bloggare 2 och 11 beskriver dåligt mående hos mobbarna som en konsekvens men de skriver det på ett annorlunda sätt. De skriver att de hoppas att mobbarna mår dåligt efter det som har inträffat samt att de hoppas att mobbarna blir behandlade på samma sätt som de har behandlat andra. Återigen beskrivs mobbarna som monster och i dessa bloggar närmar sig mobbarna Christies idealiska förövare.

Ett intressant fynd i min empiri är att bloggarna beskriver mobbarnas mående både som en orsak och som en konsekvens. Det är alltså inte logiskt att nätmobba för att förövaren mår dåligt och att konsekvenser är att han eller hon mår dåligt. Om det är en orsak att nätmobbarna mår dåligt så är det mer logiskt att en konsekvens av nätmobbingen är att nätmobbare mår bra av det.

5.5. Lösningar

När bloggarna beskriver olika lösningar på problemet som nätmobbingen utgör så beskrivs det tre lösningar i huvudsak. Dessa är: vuxna tar ansvar, mobbningsoffret ändrar beteende samt mobbaren ändrar beteende.

5.5.1. Vuxna tar ansvar

I bloggarnas beskrivningar av lösningar på problemet sägs det att vuxna bär ett stort ansvar för att hantera nätmobbing. Bloggare 6 skriver till exempel att vuxna behöver bli bättre på att berätta för de unga vad de har för rättigheter och skyldigheter på nätet och bloggare 4 skriver att det är viktigt att vuxna och skolan hänger med i utvecklingen.

Ett tema som genomsyras i bloggarna är föräldrars ansvar för att hantera problematiken med nätmobbningen. ”Nätmobbning är ett problem, men det är primärt föräldrarnas ansvar att se till att deras barn beter sig schyst på nätet.” Detta citat är tagen ur bloggare 39 som är lärare. Bloggare 6 beskriver föräldrarnas kontroll över barn och ungas beteende på nätet som en eventuell lösning på detta problem. Englund (2009) skriver att barn känner ett behov av vuxenkontroll på nätet. Även om det framkommer att yngre barn känner mindre behov av denna kontroll än äldre barn så är det ändå konstaterat att barn känner ett behov av vuxenkontroll. Bloggaren skriver vidare att föräldrar kan placera datorn i vardagsrummet istället för på barnets rum. Detta på grund av att hela familjen finns i vardagsrummet. En annan liknande lösning som hon beskriver är att inte köpa webbkamera till barnen när de ändå kommunicerar med kompisar som de redan umgås med i verkligheten.

Nästa tema som tydligt urskiljs i bloggarna är skolans ansvar för att hantera nätmobbning. Bloggare 38, 39 och 40 är samtliga lärare och beskriver i sina bloggar olika lösningar som lärare kan vara delaktiga i. De skriver att skolan måste arbeta med att lösa problemet som nätmobbning utgör. De menar dock att skolan skall agera om dessa problem tas med till skolan. Bloggare 39 skriver till exempel så här: ”När det blir så stora problem att det blir en konflikt i skolan ska läraren agera.” Dessa bloggare beskriver alltså skolan som en del i arbetet med att lösa problemet men de menar också att det inte är lärarnas primära ansvar att lösa problem som nätmobbning. Det är, som tidigare nämnt, föräldrarnas primära ansvar. Bloggare 39 och 40 beskriver som lösningar på detta problem även vikten av att ta hand om eleverna på skolan. Bloggare 40 beskriver det så här: ”Viktigast av allt är ändå att man tar ungas problem på allvar och är tydlig med vad som är rätt och fel”.

Bloggare 39 skriver ”...våra elever behöver värnas och försvaras...” I denna blogg beskrivs ungdomar som offer men det framkommer även att det finns förövare eftersom bloggaren skriver att eleverna behöver ”värnas och försvaras”, alltså behöver man försvara offren från förövarna. Offren tillskrivs här en status som idealiska offer. Vi vet dock inte om dessa elever hon talar om redan har blivit utsatta eller inte. Oavsett så tillskrivs statusen som potentiella idealiska offer, dvs. att dessa elever inte behöver löpa störst risk att, eller oftast bli utsatta, för nätmobbning, utan att, när och om de blir utsatta för det, kommer de att få en legitim status som idealiska offer (Christie, 2001).

Några av bloggarna nämner även samhället som helhet som en del av problemlösningen. Bloggare 17 menar till exempel att samhällets funktioner borde finnas på nätet. Bloggaren syftar då på polis, åklagare, socialtjänst, skolan med mera. En annan bloggare skriver att politikerna måste lagstifta på ett sätt som gör att lagarna kan omfatta den utveckling som sker

just nu när det gäller internet och teknik. Bloggaren menar då att lagarna inte får bli gamla efter bara några år utan att lagstiftarna måste tänka på hur internet och teknik kommer att utvecklas i framtiden.

5.5.2. Mobbningsoffret ändrar beteende

Härnäst kommer några beskrivningar på hur de som blir mobbade kan göra för att hantera nätmobbning. De olika lösningarna, eller sätten att hantera nätmobbning på, är att den som blir mobbad ska be om hjälp, göra polisanmälan, prata med vuxna, radera elaka kommentarer och meddelanden, inte svara på dessa elaka kommentarer och meddelanden med mera.

För att minska detta problem anser jag att man ska prata med vuxna, sina föräldrar eller exempelvis skolpersonal som kan stoppa detta. Men man borde även göra polisanmälningar mott detta... (Bloggare 22).

En del bloggare beskriver bland annat styrka hos den som blir mobbad som en lösning eller ett sätt att hantera nätmobbning på. Bloggare 14 skriver så här om de kända bloggarna: "...då jag kan tänka mig in i vad dom får stå ut med och hur starka dom måste vara." Att vara stark och stå ut med trakasserier beskrivs i denna blogg som ett sätt att hantera problemet på. I andra bloggar beskrivs det som lösning på problemet att de som blir mobbade inte ska bry sig samt inte ta åt sig det som skrivs. Bloggare 21 delar med sig av sina egna erfarenheter och skriver: "Men jag tog ju inte åt mig, tog bort kommentaren och berättade för mamma och allt är bra igen." Även av forskning framgår det att ungdomar ser det som en lösning att ta bort kränkande kommentarer och meddelanden samt att blockera den som utsätter dem för kränkningar via nätet (Von Feilitzen et al. 2011, Agatston et al. 2007).

Här ser vi hur bloggarna beskriver de som mobbas som Christie skulle kalla för det idealiska offret – de är svaga och försvarslösa. De är inte starka nog att försvara sig samtidigt som de förväntas vara tillräckligt starka för att säga ifrån när nätmobbning inträffar (Christie, 2001). Nästan en tredjedel av barnen mellan 9 och 16 år i Sverige har en profil i ett socialt nätverk där deras profil är offentlig vilket innebär att den är öppen för alla att se (Von Feilitzen et al., 2011). En enda bloggare beskriver de som blir mobbade som ett, i Christies mening, icke-idealiskt offer. Bloggare 6 beskriver lösningar på problemet med nätmobbning som lyder: "När man gör saker på nätet så måste man tänka sig för, eftersom spridningen kan gå fort och nå väldigt långt."

Detta kan, som sagt, ses som Christies icke-idealiska offer eftersom att frivilligt lägga ut information om sig själv på nätet kan ses som ett klandervärt beteende. Personen i fråga vet att han eller hon inte borde göra det och är medveten om riskerna med internet men gör det ändå. Precis som killen i baren i Christies teori (Christie, 2001).

Som tidigare nämnt så är det, i Christies mening, klandervärt beteende att lägga ut saker på nätet och att surfa. Personen i fråga befinner sig inte på en legitim plats. Men eftersom många av bloggarna skriver om både mobbning och nätmobbning så framkommer det de som blir mobbade på till exempel skolan också uppmuntras till att berätta för vuxna och att inte ta åt sig. Lösningen läggs återigen på offret. Men om vi följer Christies resonemang om idealiska offer kan kanske de som blir mobbade på skolan lättare få en legitim och fullständig status som idealiska offer. Detta eftersom det inte är ett klandervärt beteende att gå till skolan. man skall gå till skolan och det innebär att man befinner sig på ett legitimt plats och ägnar sig åt en legitim aktivitet.

5.5.3. Mobbaren ändrar beteende

”Jag tycker i alla fall att folk skall börja tänka efter ordentligt innan man kastar ur sig elakheter, och att man ska ta ansvar för sina handlingar... Så alla kränkande människor där ute, pröva och säg något snällt till någon istället.

På så sätt beskrivs lösningarna på detta problem av bloggare 20. Även andra bloggare resonerar på liknande sätt. De beskriver ”att tänka” och ”att vara snäll” som olika sätt för mobbarna att hantera nätmobbning. Bloggare 16 och 36 är exempel på bloggare som följer samma resonemang. Bloggare 16 skriver att det är ”... viktigt att tänka på varenda lilla ord man skriver och säger. Håll tillbaka det negativa och sikta istället att skriva snälla saker.” och bloggare 36 skriver ”Tänk på det, behandla andra som du vill bli behandlad själv.”

Andra typer av sätt för mobbarna att hantera nätmobbning på beskrivs i till exempel blogg 43. Bloggaren skriver ”Jag lär mig vad som är rätt och fel. Om inte ni har lärt er sådant så tycker jag att ni ska göra det.” Ett sätt att hantera problematiken på är alltså att mobbarna ska lära sig vad som är rätt och vad som är fel.

Att bloggarna skriver att mobbarna ska tänka, lära sig skillnaden mellan rätt och fel samt att de ska pröva att vara snälla kan tolkas som om bloggarna ser mobbarna som överlägsna människor som ändå inte är människor (Christie, 2001), varelser som inte kan göra som vanliga människor gör, nämligen att tänka, lära sig, att vara snälla. Detta resonemang kan

föras vidare med hjälp av Christies begrepp idealisk förövare. När bloggarna pratar om lösningar på problemet som utgörs av internetmobbingen framstår mobbarna som idealiska förövare.

6. Avslutande diskussion

Bloggarna beskriver flera olika lösningar på nätmobbing. Flera pekar på att utomstående så som föräldrar, skolan och andra vuxna har ett ansvar för att förhindra mobbingen. Det är också vanligt att lösningen läggs på den som utsätts för nätmobbing genom att skriva att den mobbade måste säga ifrån, sluta bry sig eller radera kränkande kommentarer och meddelanden. Ett intressant fynd i analysen är att de lösningar som beskrivs ofta saknar en logisk koppling till de orsaker som lyfts fram av bloggarna. En vanlig orsak som lyfts fram är till exempel att mobbarna själva mår dåligt men ingen av bloggarna föreslår lösningar som skulle kunna leda till att mobbarna mår bättre. En annan vanlig orsak som beskrivs är den anonymitet som internet erbjuder. Det skulle vara logiskt om bloggarna hade föreslagit en lösning som skulle betyda att internet blev mindre anonym. I stället lyfter bloggarna fram saker som omgivningen samt offren själva skulle kunna göra för att lösa detta problem. Bloggarna beskriver, som tidigare nämnt, att mobbarna själva mår dåligt. Detta beskrivs dock både som en orsak till nätmobbing men också som en konsekvens av nätmobbingen. Det är alltså inte logiskt att nätmobbarens dåliga mående är en orsak och att detta också blir en konsekvens. Om det är en orsak att nätmobbaren mår dåligt skulle den logiska konsekvensen vara att nätmobbaren mår bra till följd av nätmobbingen.

Det är även intressant att ta upp att ingen av den tidigare forskning som jag har tagit del av tar upp självmord som en konsekvens av nätmobbing. Det kan vara på grund av att det inte är så vanligt att ungdomar begår självmord på grund av att de blir utsatta för kränkningar via nätet men det kan också bero på att viss forskning har genomförts i andra länder. En annan orsak till att självmord framstår som något väldigt vanligt i min empiri kan vara att de flesta bloggare som tar upp frågan om självmord oftast nämner samma flicka som hoppade fram för ett tåg i Kumla i slutet av förra året. Eftersom så många bloggare beskriver självmord som en konsekvens av nätmobbing kan detta bli missvisande i min analys då bloggarna pratar om en och samma person.

Många bloggare beskriver även internet som en väldigt anonym arena. Som det framgår av min analys medger även deltagarna i olika studier att internet upplevs som en relativt anonym

arena. Det framgår dock att de flesta som blir utsatta för nätmobbning oftast vet vem som har utsatt dem för kränkningarna. Det är intressant att bloggarna har en liknande uppfattning som deltagarna i dessa studier men det är även intressant att det är väldigt få bloggare som faktiskt inser att nätmobbning sällan är helt anonym. Det är enbart en bloggare som skriver att så är fallet.

Ett annat fynd som jag har gjort i min analys är att det inte finns några svar på frågan om nätmobbning ökar eller minskar. I en av studierna framgår det att nätmobbning minskar ju äldre barnen blir, dvs. att nätmobbning är vanligare i de lägre åldrarna. Av en annan studie kommer man fram till att nätmobbning har ökat mellan år 2005 och 2009. Det är intressant att dessa forskare har kommit fram till olika saker men vi kan inte säga att en av dem har rätt och att den andra har fel. De kan ha mätt två olika saker. Den ena har alltså mätt om det ökar eller minskar i de olika åldrarna medan den andra har mätt om det har ökat under åren.

7. Empiriskt material

Blogg 1 <http://www.paow.se/natmobbing-gor-mig-spyfardig> (2013-03-30)

Blogg 2 <http://www.nattstad.se/AnnaTS?id=7425529> (2013-03-30)

Blogg 3 <http://emiliasfarmorsblogg.bloggo.nu/Natmobbing/> (2013-03-30)

Blogg 4 <http://lottaedholm.wordpress.com/2012/08/28/viktigt-bekampa-natmobbing/> (2013-03-30)

Blogg 5 <http://www.forskning.se/nyheterfakta/temabloggar/mobbing.4.9dc3299131eed58d7e8000128.html> (2013-03-30)

Blogg 6 [HTTP://EMOBBNING.BLOGSPOT.SE/](http://EMOBBNING.BLOGSPOT.SE/) (2013-03-30)

Blogg 7 <http://marlenekopparklint.blogspot.se/2012/02/bloggserie-mobbing-del-1-natmobbing.html> (2013-03-30)

Blogg 8 <http://delilovic.forme.se/2013/mars/natmobbing.html> (2013-03-30)

Blogg 9 <http://ponnyhopp.devote.se/blogs/25083012/vad-tycker-ni-om-mobbing.htm> (2013-03-30)

Blogg 10 <http://tovebygden.devote.se/blogs/25076150/naetmobbing.htm> (2013-03-30)

Blogg 11 <http://www.nattstad.se/sundins?id=7392858> (2013-03-30)

Blogg 12 <http://www.toffiiee.com/2013/02/natmobbing-dubbelmoral.html> (2013-03-30)

Blogg 13 <http://sarafryk.blogg.se/2013/march/natmobbing.html> (2013-03-30)

Blogg 14 <http://hannabyman.spotlife.se/2012/09/24/natmobbing/> (2013-03-30)

Blogg 15 <http://tovealkell.devote.se/blogs/24392944/nolltolerans-mot-naetmobbing.htm> (2013-03-31)

Blogg 16 <http://theresenordh.devote.se/blogs/25175763/naetmobbnig-aer-inte-okej-.htm>
(2013-03-31)

Blogg 17 <http://www.sakeronline.se/blogg/> (2013-03-31)

Blogg 18 <http://www.kulturer.net/category/mobbning/> (2013-03-31)

Blogg 19 <http://emiliaelli.bloggplatsen.se/2013/01/17/9326824-mina-asikter-om-internetmobbnig/> (2013-03-31)

Blogg 20 <http://mathilda1002.favs.se/2012/11/internet-mobbning-.html> (2013-03-31)

Blogg 21 <http://sthlmsstjejenemma.bloggplatsen.se/2013/02/20/9497159-hat-och-natmobbnig-och-nellie-lt-3/> (2013-04 08)

Blogg 22 <http://rollercoaster96.devote.se/blogs/24738194/naetmobbnig--naethat.htm>(2013-04 08)

Blogg 23

http://blogg.passagen.se/kattenss/entry/den_%C3%B6kande_n%C3%A4tmobbnigen (2013-04 08)

Blogg 24 <http://www.nattstad.se/onestepcloser?id=7418068> (2013-04 08)

Blogg 25 <http://www.nattstad.se/emmasochjulias?id=6609109> (2013-04 08)

Blogg 26 <http://www.nattstad.se/Mikaela.Stenmark?id=7094238> (2013-04 08)

Blogg 27 <http://www.finest.se/userBlog/?uid=35000&beid=2062821> (2013-04 08)

Blogg 28

<http://www.forskning.se/nyheterfakta/temabloggar/mobbning/bloggarkiv/detfinnsingennatmobbnig.5.9dc3299131eed58d7e80001012.html> (2013-04 08)

Blogg 29 <http://www.nattstad.se/angelicajohanssoon?id=6771786> (2013-04 08)

Blogg 30 <http://www.nattstad.se/Zahraas?id=7261481> (2013-04 08)

Blogg 31 <http://www.nattstad.se/FridahNilsson?id=7393601> (2013-04 08)

- Blogg 32 <http://www.nattstad.se/elinlinnealindvall?id=7426949> (2013-04 08)
- Blogg 33 <http://www.nattstad.se/FridaMariaEriksson?id=7198144>(2013-04 08)
- Blogg 34 <http://fannyveramaria.devote.se/blogs/25247152/naetmobbnig.htm> (2013-04 08)
- Blogg 35 <http://winterjune.devote.se/blogs/25170107/foumlrsta-garingngen-jag-tar-upp-naringgot-viktigt-naumltmobbnig.htm> (2013-04 08)
- Blogg 36 <http://lfahleson.bloggplatsen.se/2013/03/07/9562444-natmobbnig/> (2013-04 08)
- Blogg 37 <http://www.nattstad.se/Andaras?id=7494761> (2013-04 08)
- Blogg 38 <http://gerdausskolblog.blogspot.se/2010/03/natmobbnig-maste-ocksa-stoppas.html>
(2013-04 08)
- Blogg 39 <http://johankant.wordpress.com/2010/12/19/natmobbnig-ett-skolproblem/> (2013-04 08)
- Blogg 40 <http://johankant.wordpress.com/2010/03/28/natmobbnig/> (2013-04 08)
- Blogg 41 <http://blogg.vk.se/mikael/2010/08/24/ny-lag-stoppar-natmobbnig-184925> (2013-04 08)
- Blogg 42 <http://www.nattstad.se/elinlinneaaxelsson?id=7402970> (2013-04 08)
- Blogg 43 <http://sthlmsstjejenemma.bloggplatsen.se/2013/03/13/9592180-natmobbnig/> (2013-04 08)
- Blogg 44 <http://sofieengman.blogg.se/2013/march/nathat-natmobbnig.html> (2013-04 08)

8. Referenslista

Agatston, P.W; Kowalski, R; Limber, S. (2007) "Students' Perspectives om Cyber Bullying" *Journal of Adolescent Health*, 41, S59 – S60

Berg, M. (2011) "Netnografi". I Ahrne, G. & Svensson, P. (red.): *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.

Bryman, A. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Christie, N. (2001) "Det idealiska offret". I Åkerström, M. & Sahlin, I. (red.): *Det motspänstiga offret*. Lund: Studentlitteratur

Collgård, J. & Berg, A. H. (2007) *Mobbning och utsatthet på Internet. En studie bland skolelever i Örebro kommun*. Örebro: Brå – rapport DNR B3.3 – 0140/2007

Daneback, K. & Månsson, S.A. (2008) "Internetforskning". I Meeuwisse, A; Swärd, H; Eliasson – Lappalainen, R; Jacobsson, K. (red.): *Forskningsmetodik för socialvetare*. Stockholm: Natur och Kultur.

Englund, G. (2009) *Att kränka och mobba med teknikens hjälp. Om kränkningar via Internet och i mobiltelefon i jämförelse med andra former av kränkningar på ett antal grundskolor i Göteborg 2005 – 2009*. Göteborg: Göteborgs Stad, Social resursförvaltning, Prevu

Englund, G. (2011) *Sambandet mellan mobbning och nätmobbning*. Göteborg: Göteborgs Stad, Social resursförvaltning, Prevu.

Englund, G. (2013) *Mobbning och kränkningar på nätet. Vad skolan kan göra. Förstudie av undersökning*. Göteborg: Göteborgs Stad, Social resursförvaltning.

Felitzen, von C; Findahl, O; Dunkels, E. (2011) ”Hur farligt är internet? Resultat från den svenska delen av den europeiska undersökningen EU Kids Online” *The International Clearinghouse on Children, Youth and Media*. Göteborgs universitet. Göteborg: Nordicom.

Jönsson, H. (2010) *Sociala problem som perspektiv*. En ansats för forskning & socialt arbete. Malmö: Liber.

Levin, C. (2008) ”Att undersöka >det sociala< - några ingångar”. I Meeuwisse, A; Swärd, H; Eliasson – Lappalainen, R; Jacobsson, K. (red.): *Forskningsmetodik för socialvetare*. Stockholm: Natur och Kultur.

Mishna, F; Saini, M; Solomon S. (2009) “Ongoing and online: Children and youth’s perceptions of cyber bullying” *Children and Youth Review*, 31, 1222 – 1228

Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2011) ”Att analysera kvalitativt material”. I Ahrne, G. & Svensson, P. (red.): *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.

Svensson, P. (2011) ”Teorins roll i kvalitativ forskning”. I Ahrne, G. & Svensson, P. (red.): *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.

Bilaga 1

Analysschema

Problemkomponent	Nätmobbing
Karaktär/Beskrivning	
Omfattning	
Orsaker	
Konsekvenser	
Lösningar (Strategier för att hantera det)	
Drama och roller/Metaforer	

Bilaga 2

Orsaker

Lätt att gömma sig	Mobbaren mår dåligt	Vuxna är frånvarande

Konsekvenser

Den mobbade mår dåligt	Texten på internet finns alltid kvar	Mobbaren mår dåligt

Lösningar

Vuxna tar ansvar	Mobbningsoffret ändrar beteende	Mobbaren ändrar beteende

Drama och roller/Metaforer

Den mobbade som offer	Mobbaren som offer	Mobbaren som förövare